

PREDLOG

Na osnovu člana 6 Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene ("Službeni list CG", broj 80/08), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2014. godine, donijela je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU NACIONALNE KONTROLNE LISTE NAORUŽANJA I VOJNE OPREME*

Član 1

Ovom odlukom utvrđuje se Nacionalna kontrolna lista naoružanja i vojne opreme.

Član 2

Kontrolisanom robom naoružanja i vojne opreme smatra se naoružanje, vojna oprema i odnosne tehnologije, koji su usklađeni sa Zajedničkom listom vojne opreme, koja je obuhvaćena pravilima ponašanja Evropske unije o postupanju kod izvoza naoružanja.

Nacionalna kontrolna lista naoružanja i vojne opreme je sastavni dio ove odluke.

Član 3

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme * ("Službeni list CG", broj 43/13).

Član 4

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:

Podgorica, _____ 2014. god

* Nacionalna kontrolna lista naoružanja i vojne opreme koja je sastavni dio ove odluke usklađena je sa Evropskom direktivom *Common Military List Of The European Union (CFSP)* (2014/C 107/01), od 17. marta 2014.godine).

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

Milo Đukanović

NACIONALNA KONTROLNA LISTA NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

NAPOMENE

Napomena 1 Nazivi koji su pod “navodnicima” su definisani pojmovi. Vidjeti “definicije pojmova” koje se koriste u ovoj listi i koje su date u prilogu ove Liste.

Napomena 2 U nekim slučajevima, za hemikalije je navedeno ime i CAS broj. Lista se odnosi na hemikalije iste strukturalne formule (uključujući hidrate) bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi su prikazani radi lakše identifikacije određene hemikalije ili smješe, bez obzira na nomenklaturu. CAS brojevi se ne mogu koristiti kao jedino sredstvo identifikacije budući da neki oblici navedenih hemikalija imaju drugačije CAS brojeve, a i smješe koje sadrže navedenu hemikaliju mogu takođe imati druge CAS brojeve.

**N Oružje sa glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm, ostalo naoružanje i automatsko oružje
L kalibra 12,7 mm ili manjeg (kalibra 0,50 inča) i pribor kako slijedi, te za njih posebno
1 namijenjene komponente:**

Napomena NL1.1. se ne odnosi na sljedeće oružje:

- 1. Vatreno oružje koje je posebno namijenjeno za ispaljivanje tzv. lažne municije, odnosno koje nije u stanju ispaliti bilo koju vrstu projektila;*
- 2. Vatreno oružje koje je posebno namijenjeno za ispaljivanje vođenih projektila vezanih za lansere, bez eksplozivnog punjenja ili komunikacijske veze, dometa do 500 m.*
- 3. Oružja koja ispaljuju municiju s ivičnim paljenjem i koja nisu potpuno automatska.*

1.1. Puške i kombinovane puške, pištolji, automatske puške, automati i višecijevno oružje;

Napomena NL 1.1. se ne odnosi na sljedeće:

- 1. Puške i kombinovane puške, proizvedene prije 1938. godine;*
- 2. Reprodukcijske pušaka i kombinovanih pušaka čiji su originali proizvedeni prije 1890. godine;*
- 3. Pištolje, višecijevno oružje i automatske puške proizvedene prije 1890. godine i njihove reprodukcije.*
- 4. Puške ili pištolje, posebno namijenjene za ispaljivanje inertnih projektila potiskom kompresovanog vazduha ili CO₂.*

1.2. Oružje sa glatkom cijevi, kako slijedi:

1.2.1. Oružje sa glatkom cijevi posebno namijenjeno vojnoj upotrebi;

1.2.2. Ostala oružja sa glatkom cijevi kako slijedi:

- a. Potpuno automatsko;*
- b. Poluautomatsko ili s kliznim mehanizmom punjenja (»pumperice«);*

Napomena *NL1.2.2. se ne odnosi na oružje posebno namijenjeno za ispaljivanje inertnih projektila potiskom kompresovanog vazduha ili CO2.*

Napomena *NL 1.2. se ne odnosi na sljedeće:*

- a. *oružje glatke cijevi proizvedeno prije 1938;*
- b. *reprodukcije oružja glatke cijevi čiji su originali proizvedeni prije 1890. godine;*
- c. *oružje glatke cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti specijalno projektovano za vojnu upotrebu niti smije biti automatsko;*
- d. *oružje glatke cijevi posebno namijenjeno za:*
  1. *humano ubijanje domaćih životinja;*
  2. *uspavljivanje životinja;*
  3. *seizmičke testove;*
  4. *ispaljivanje industrijskih projektila; ili*
  5. *onesposobljavanje improvizovanih eksplozivnih naprava.*

VAŽNA NAPOMENA: Uređaji za deaktiviranje/onesposobljavanje su obuhvaćeni stavkom ML4, i odrednicom 1A006 u okviru Liste EU robe dvostruke namjene.

1.3. Oružja koja koriste municiju bez čaure;

1.4. Odvojivi okviri za municiju, prigušivači zvuka, posebni dodaci za montiranje na pušku, optički nišani i prigušivači bljeska za oružja navedena pod N11.1., N11.2. ili NL1.3.

Napomena *NL1.4. se ne odnosi na optičke nišane bez elektronskog procesuiranja slike, sa povećanjem od 9 puta (9X) ili manjim, pod uslovom da nisu specijalno dizajnirani ili modifikovani za vojnu upotrebu ili da ne sadrže komponente (končanice) koje su posebno namijenjene za vojnu upotrebu.*

N Oružja sa glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostala oružja ili naoružanje kalibra L većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači i pribor kako slijedi, i za njih posebno 2 namijenjene komponente:

2.1. Oružje, haubice, topovi, minobacači, protivoklopno oružje, lanseri raketa, vojni bacači plamena, puške, beztrajno oružje, oružje sa glatkom cijevi, i za njih namijenjene sprave za smanjenje otkrivanja položaja;

Napomena 1 *NL 2.1. uključuje ubrizgavače, mjerne sprave, rezervoare, te ostale komponente posebno namijenjene za upotrebu tečnih pogonskih punjenja za bilo koji dio opreme koji je određen po NL2.1.*

Napomena 2 *NL 2.1. se ne odnosi na sljedeće oružje:*

- a. *Puške, oružje glatke cijevi i kombinovane puške proizvedene prije 1938. godine;*
- b. *Reprodukcije pušaka, oružja glatke cijevi i kombinovanih pušaka čiji su originali proizvedeni prije 1890. godine;*
- c. *Puške, haubice, topovi i minobacači, proizvedeni prije 1890. godine;*
- d. *Oružje glatke cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti specijalno projektovano za vojnu upotrebu niti smije biti automatsko;*
- e. *Oružje glatke cijevi posebno namijenjeno za:*

1. humano ubijanje domaćih životinja;
2. uspavljivanje životinja;
3. seizmičke testove;
4. ispaljivanje industrijskih projektila; ili
5. onesposobljavanje improvizovanih eksplozivnih naprava.

VAŽNA NAPOMENA: Uređaji za deaktiviranje/onesposobljavanje su obuhvaćeni stavkom ML4, i odrednicom 1A006 u okviru Liste EU robe dvostruke namjene.

- f. *Ručni lanseri posebno namijenjeni za ispaljivanje vođenih projektila vezanih za lansere, bez eksplozivnog punjenja ili komunikacijske veze, dometa do 500 m.*
- 2.2. Generatori ili lanseri dimnih, gasnih i pirotehničkih sredstava, posebno izrađeni ili modifikovani za vojnu upotrebu;
Napomena NL2.2. se ne odnosi na signalne pištolje.
- 2.3. Nišani za oružja i montirna oprema, sa sledećim karakteristikama:
  - a. Specijalno dizajnirani za vojnu upotrebu; i
  - b. Specijalno dizajnirani za upotrebu navedenu pod NL2.a.
- 2.4. Montirna oprema i promjenljivi okviri za municiju specijalno izrađeni za oružje navedeno pod NL2.1.

N **Municija i upaljači za municiju, kako slijedi, i za njih posebno namijenjene komponente:**
L
3

- 3.1. Municija za oružje koje je određeno po NL1, NL2 ili NL12;
- 3.2. Naprave za podešavanje upaljača za municiju koja podliježe kontroli po NL3.1.

Napomena 1 Posebno namijenjene komponente specificirane u NL3 uključuju:

- a) *Metalne ili plastične komponente kao što su nakovnji kapisle, košuljice zrna, redenici, vodeći prstenovi i metalni djelovi municije;*
- b) *Sigurnosne i oružne naprave, upaljače, senzore i inicijalne naprave;*
- c) *Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;*
- d) *Zapaljive čaure za punjenje;*
- e) *Kasetnu municiju, uključujući bombice, mine i projektele navođene na cilj.*

Napomena 2 NL 3.1. ne odnosi se na sledeće:

- a) *municija bez projektila (sa pertlovanim vrhom);*
- b) *školska municija sa šupljom komorom za barut;*
- c) *ostala manevarska i školska municija koja nema komponente koje ima bojeva municija; ili*
- d) *komponente posebno namijenjene za manevarsku ili školsku municiju, navedene u ovoj Napomeni pod 2.a.b. ili c.*

Napomena 3 NL3.1. se ne odnosi na patrone posebno namijenjene za sljedeće svrhe:

- a) *Signalizacija;*
- b) *Rastjerivanje ptica, ili*
- c) *Paljenje fitilja na naftnim bušotinama.*

N Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja kao i L pripadajuća oprema i pribor, kako slijedi, posebno namijenjena vojnoj upotrebi kao i 4 komponente posebno namijenjene za gore navedeno:

Pažnja 1 *Za opremu za navođenje i navigaciju, vidi NL11.*

Pažnja 2 *Sistemi zaštite od protivavionskih projektila (AMPS), vidi NL.4.3.*

- 4.1. *Bombe, torpeda, granate, dimne kutije, rakete, mine, projektili, dubinska (protivpodmornička) punjenja, punjenja za rušenje kao i oprema za uništavanje, »pirotehničke« naprave, patrone i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo kojeg od ovih sredstava) posebno namijenjenih za vojnu upotrebu:*

Napomena *NL4.1. uključuje:*

- a. *Dimne bombe, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;*
- b. *Mlaznice raketnih projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu.*

- 4.2. *Oprema koja sadrži sve od navedenog:*

4.2.1. *Posebno namijenjena za vojnu upotrebu; i*

4.2.2. *Posebno namijenjena za „aktivnosti” vezane za bilo koju od sledećih stavki:*

- a. *Robu određenu po NL.4.1.; ili*
- b. *Improvizovane eksplozivne naprave (IEDs).*

Tehnička napomena:

Za potrebe NL4.2.2. „aktivnosti” se odnose na rukovanje, lansiranje, polaganje, kontrolu, pražnjenje, detonaciju, aktiviranje, energetsko punjenje za jednokratno ispaljenje, zavaravanje, ometanje, čišćenje, detekciju, prekid ili uklanjanje.”

Napomena 1 *NL4.2 uključuje:*

- a. *Mobilnu opremu za pretvaranje gasa u tečno stanje koja može proizvesti 1000 kg ili više gasa u tečnom stanju dnevno;*
- b. *Plutajući električni provodni kabl za čišćenje magnetskih mina.*

Napomena 2 *NL.4.2 se ne odnosi na Ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih predmeta i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih predmeta.*

- 4.3. *Sistemi zaštite od protivavionskih projektila (AMPS)*

Napomena *NL.4.3. se ne odnosi na Sisteme zaštite od protivavionskih projektila AMPS koji posjeduju sve od navedenog:*

- a. *Bilo koji od navedenih senzora za upozoravanje na projekte:*
  - 1. *Pasivni senzori koji dostižu jačinu javljanja između 100-400 nm;ili*
  - 2. *Aktivni pulsirajući Dopler sistemi za upozoravanje na projekte;*
- b. *Dispenzivni sistemi za protivelektronsko djelovanje;*
- c. *Mamci, koji ispoljavaju i vidljivi i infracrveni trag, za izbjegavanje susreta sa protivavionskim projektilima;*
- d. *Instaliran na civilnom vazduhoplovu i posjeduje sve od navedenog:*
  - 1. *Sistem zaštite od protivavionskih projektila je jedino operativan na posebnom civilnom vazduhoplovu na kojem je instaliran poseban AMPS i za koji je potrebno sve od navedenog:*
    - a) *Civilni tip sertifikat;*
    - b) *Sličan dokument koji je prihvaćen od strane Međunarodne Civilne Vazduhoplovne organizacije (ICAO).*
  - 2. *AMPS sistem zaštite od protivavionskih projektila obezbjeđuje prevenciju od neovlašćenog pristupa softveru; i*
  - 3. *AMPS sistem zaštite od protivavionskih projektila uključuje i aktivni mehanizam koji onemogućava sistem da funkcioniše kada je uklonjen sa civilnog vazduhoplova na kojem je bio instaliran.*

N Kontrola paljbe i odgovarajuća oprema za uzbunjivanje i upozoravanje, kao i srodni L sistemi, oprema za testiranje, uciljavanje i protivmjere, kako slijedi, posebno namijenjena 5 vojnoj upotrebi, i komponente i pribor posebno namijenjeni za gore navedeno:

- 5.1. Nišani oružja, računari za bombardovanje, sistemi za usmjeravanje oružja i sistemi za upravljanje paljbom;
- 5.2. Sistemi za određivanje položaja cilja, označavanje, određivanje daljine do cilja, posmatranje ili praćenje; oprema za detekciju, prikupljanje podataka, prepoznavanje ili identifikaciju; oprema za ugradnju senzora;
- 5.3. Oprema za protivelektronsko djelovanje namijenjena sredstvima koja su određena po NL5.1 ili NL 5.2;

Napomena Za potrebe NL5.3, u opremu za protivelektronsko djelovanje spada i oprema za detekciju.
- 5.4. Oprema za testiranje na terenu ili uciljavanje, posebno namijenjena za sredstva koja su određena po NL5.1, NL5.2.. ili NL5.3.

N Kopnena vozila i komponente, kako slijedi:

**L
6**

Pažnja Za opremu za navođenje i navigaciju vidi NL11.

- 6.1. Kopnena vozila i njihove komponente, posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu;

Tehnička napomena

Za potrebe NL6.1 termin kopnena vozila uključuje i prikolice.

6.2. Ostala kopnena vozila i komponente, kako slijedi:

6.2.1. Vozila koja imaju sljedeće karakteristike:

- a. proizvedena su ili opremljena materijalom ili komponentama koji pružaju balističku zaštitu nivoa III (u skladu sa standardom NIJ 0108.01 iz septembra 1985. godine ili uporedivom nacionalnom normom) ili još bolju zaštitu;
- b. pogon na sva četiri točka, uključujući i vozila koja imaju dodatne točkove za potrebe nošenja tereta, bilo da ti točkovi imaju pogon ili ne;
- c. bruto težina vozila je veća od 4.500 kg; i
- d. dizajnirana su ili modificirana za upotrebu po svim terenima;

6.2.2. Komponente koje imaju sljedeće karakteristike:

- a. Posebno su dizajnirane za vozila navedena pod NL6.2.1.; i
- b. Pružaju balističku zaštitu nivoa III ili više (shodno normi NIJ 0108.01 iz septembra 1985. godine ili uporedivoj nacionalnoj normi), ili još bolju zaštitu

Pažnja *Vidi takođe NL13.1.*

Napomena 1 *NL 6.1 uključuje:*

- a. *Tenkove i ostala vojna naoružana vozila i vojna vozila koja su opremljena nosačima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje ubojnih sredstava koja podliježu kontroli po NL4 i tenkove nosača mosta;*
- b. *Oklopna vozila;*
- c. *Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;*
- d. *Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili prevoz municije ili sistema oružja kao i s tim povezanu opremu za rukovanje tovarom.*

Napomena 2 *Modifikacija kopnenog vozila za vojnu upotrebu koja je određena po NL6.1. podrazumijeva strukturalnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više posebno namijenjenih vojnih komponenti. Te komponente obuhvataju:*

- a. *Oplatu pneumatskih guma koja je posebno namijenjena za pružanje zaštite od metaka;*
- b. *Oklopnu zaštitu vitalnih djelova (npr. rezervoara za gorivo ili kabine vozila);*
- c. *Posebna ojačanja ili nosače oružja;*
- d. *Svjetla za noćnu vožnju.*

Napomena 3 *NL6 se ne odnosi na civilna vozila izrađena ili modificirana za prevoz novca ili vrijednosti.*

Napomena 4 *NL6 se ne odnosi na vozila koja ispunjavaju jedan od sljedećih uslova:*

- a. *Proizvedena su prije 1946.godine;*
- b. *Nemaju djelove koji su navedeni u Zajedničkoj listi vojne opreme EU i proizvedeni su nakon 1945.godine, izuzev reprodukcija originalnih*

komponenti ili pribora za vozilo; i

c. Ne obuhvataju vozila navedena pod NL1.,NL2 ili NL4. Izuzev u slučaju da su neupotrebljiva i da ne mogu da ispaljuju projektil.

N Hemijski i biološki toksični agensi, »agensi za kontrolu nemira«, radioaktivni materijali, s L tim u vezi oprema, komponente i materijali, kako slijedi:

7

7.1. Biološki agensi ili radioaktivni materijali »prilagođeni upotrebi u ratu« za uništenje ljudi i životinja, opreme, usijeva ili okoline;

7.2. Agensi za hemijsko ratovanje (CW), uključujući:

7.2.1. CW nervne agense:

a. O-Alkil (jednak ili manji od C₁₀ uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosfonofluoridati, kao što su:

Sarin (GB): O – izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8); i

Soman (GD): O- pinacolyl metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);

b. O- Alkil (jednak ili manji od C uključujući cikloalkil) N, N-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosforamidocijanidati, kao što su:

Tabun (GA): O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);

c. O- Alkil (H ili jednak ili manji od C₁₀ uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalne i protonizovane soli, kao što su:

VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);

7.2.2. CW kožne agense:

a. Sumporni otrovi, kao što su:

1. 2-hloroetilhlrometilsulfid (CAS 2625-76-5);

2. Bis (2-hloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);

3. Bis (2-hloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);

4. 1,2-bis (2-hloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);

5. 1,3-bis (2-hloroetiltio) –n-propan (CAS 63905-10-2);

6. 1,4-bis (2-hloroetiltio) –n-butan (CAS 142868-93-7);

7. 1,5-bis (2-hloroetiltio) –n-pentan (CAS 142868-94-8);

8. Bis (2-hloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);

9. Bis (2-hloroetiltioetil) eter (CAS 63918-89-8);

b. Luiziti, kao što su:

1. 2-hlorovinildihloroarsin (CAS 541-25-3);

2. Tris (2-hlorovinil) arsin (CAS 40334-70-1);

3. Bis (2-hlorovinil) hloroarsin (CAS 40334-69-8);

c. Azotni otrovi (iperiti) kao što su:

1. HN1: bis (2-hloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);
  2. HN2: bis (2-hloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);
  3. HN3: tris (2-hloroetil) amin (CAS 555-77-1);
- 7.2.3. CW agensi za onesposobljavanje, kao što su:
- a. 3-kviniklidinil benzilat (BZ) (CAS 6581-06-2);
- 7.2.4. CW Defolijanti, kao što su:
- a. Butil 2-hloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);
  - b. 2,4,5-trihlorofenoksiocenska kisjelina (CAS 93-76-5) pomiješana s 2,4-dihlorofenoksiocenske kisjeline (CAS 94-75-7) (Narandžasti agens (CAS 39277-47-9)).
- 7.3. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni hemijskom ratovanju, kako slijedi:
- 7.3.1. Alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil fosfonil difluoridi, kao što su:
DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);
- 7.3.2. O-Alkil (H ili jednak ili manji od C uključujući cikloalkil) 0-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkalne i protonizovane soli, kao što su:
QL: O-etil-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);
- 7.3.3. Hlorosarin: O-izopropil metilfosfonohloridat (CAS 1445-76-7);
- 7.3.4. Hlorosoman: O-pinakolil metilfosfonohloridat (CAS 7040-57-5);
- 7.4. "Suzavci" i "agensi za suzbijanje nereda", uključujući:
- 7.4.1. α -Bromobenzenacetoneitril (Bromobenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);
- 7.4.2. [(2-hlorofenil) metilen] propandinitril,(o-hlorobenzilidenemalononitril (CS) (CAS 2698-41-1);
- 7.4.3. 2-Hloro-1-feniletanon, Fenilacil hlorid (ω -hloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
- 7.4.4. Dibenz-(b,f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);
- 7.4.5. 10-Hloro-5, 10-dihidrofenasazin, (Fenasazin hlorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);
- 7.4.6. N-Nonanomorfolin, (MPA) (CSA 5299-64-9);

Napomena 1 NL7.4. se ne odnosi na suzavce ili agense za suzbijanje nereda koji su pojedinačno pakovani u svrhu samoodbrane.

Napomena 2 NL7.4. se ne odnosi na aktivne pojedinačne hemikalije i njihove kombinacije identifikovane i pakovane za proizvodnju hrane ili medicinske svrhe.

7.5. Oprema posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu, izrađena ili modifikovana za raspršivanje bilo čega od naprijed navedenog, i za nju posebno namijenjene komponente:

7.5.1. Materijali ili agensi koji su određeni po NL7.1., NL7.2. ili NL7.4.; ili

7.5.2. Komponente načinjene od prekursora koji su određeni po NL7.3.

7.6. Oprema za zaštitu i dekontaminaciju, posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu, komponente i hemijske smješe, kako slijedi:

7.6.1. Oprema posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu, za odbranu od materijala koji su određeni po NL7.2 ili NL7.4 i za nju posebno namijenjene komponente;

7.6.2. Oprema posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima koji su određeni po NL7.1,i za nju posebno namijenjene komponente;

7.6.3. Hemijske smješe posebno razvijene/formulisane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima koji su određeni po NL7.1. ili NL7.2.;

Napomena NL7.6.1. uključuje:

a. rashladne jedinice posebno izrađene ili modifikovane za nuklearno, biološko ili hemijsko filtriranje;

b. zaštitnu odjeću

Pažnja Za civilne gas-maske, zaštitnu i dekontaminacijsku opremu vidi takođe odrednicu IA004 na Listi robe dvostruke namjene.

7.7. Oprema posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu, izrađena ili modifikovana za pronalaženje ili identifikaciju materijala koji su određeni po NL7.1, NL7.2 ili NL7.4, i za nju posebno namijenjene komponente.

Napomena NL7.7. se ne odnosi na dozimetre za praćenje radijacije koji predstavljaju ličnu imovinu.

Pažnja Vidi takođe i odrednicu IA004 na Listi robe dvostruke namjene.

7.8. „Biopolimeri” posebno namijenjeni ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agenasa za hemijsko ratovanje koji su određeni shodno NL7.2 i kulture posebnih stanica koje se koriste za njihovu proizvodnju;

7.9. „Biokatalizatori” za dekontaminaciju ili razgradnju agenasa za hemijsko ratovanje i njihovi biološki sistemi, kako slijedi:

7.9.1. „Biokatalizatori!” posebno namijenjeni za dekontaminaciju ili raspadanje CW agenasa koji su određeni po NL7.2 koji su rezultat usmjerene laboratorijske selekcije ili genetske manipulacije bioloških sistema;

7.9.2. Biološki sistemi koji sadrže genetske informacije koje se odnose na proizvodnju „biokatalizatora” koji se kontrolišu po NL7.9.1., kako slijedi:

- a. „Ekspresivni vektori“;
- b. Virusi;
- c. Kulture stanica.

Napomena 1 NL7.2 i NL7.4 se ne odnosi na sljedeće:

- a. Cijan hlorid (CAS 506-77-4). Vidi odrednicu 1C450.a5 na Listi robe dvostruke namjene;
- b. Cijanovodična kiselina (CAS 74-90-8);
- c. Hlor (CAS 7782-50-5);
- d. Karbonil hlorid (fosgen) (CAS 75-44-5). Vidi odrednicu 1C450.a4 na Listi robe dvostruke namjene;
- e. Difosgen (trihlorometil-hloroformat) (CAS 503-38-8);
- f. »Nije u upotrebi od 2004«;
- g. Ksilil bromid, orto: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);
- h. Benzil bromid (CAS 100-39-0);
- i. Benzil jodid (CAS 620-05-3);
- j. Bromo aceton (CAS 598-31-2);
- k. Cijan bromid (CAS 506-68-3);
- l. Bromo metiletilketon (CAS 816-40-0);
- m. Hloro aceton (CAS 78-95-5);
- n. Etil jodoacetat (CAS 623-48-3);
- o. Jodo aceton (CAS 3019-04-3);
- p. Hloropikrin (CAS 76-06-2). Vidi odrednicu 1C450.a7 na Listi robe dvostruke namjene.

Napomena 2 Kulture stanica i biološki sistemi navedeni u NL7.8, NL7.9.2. su isključivi i te tačke se ne odnose na stanice ili biološke sisteme za civilne svrhe, kao što su poljoprivreda, farmacija, medicina, veterina, životna sredina, uklanjanje otpada ili industrija hrane.

N “Energetski materijali” i odgovarajuće supstance, kako slijedi:

L
8

Pažnja 1 Vidi takođe odrednicu 1C011 na Listi robe dvostruke namjene.

Pažnja 2 Za punjenja i naprave vidi NL4 i odrednicu 1A008 iz Liste roba dvostruke namjene.

Tehnička napomena

1. Za potrebe ove odrednice, riječ smješa se odnosi na sastav dvije ili više supstanci u kojoj barem jedna podijelje kontroli po tačkama NL8.
2. Bilo koja supstanca navedena u tačkama NL8 je određena po ovoj listi čak i kad se koristi za neke druge primjene od onih navedenih (npr. TAGN se uglavnom koristi kao eksploziv ali se može koristiti i kao gorivo ili kao oksidator).
3. Za potrebe NL8, veličina čestica je srednji prečnik čestice na osnovu težine ili zapremine. Prilikom uzorkovanja i određivanja veličine čestica koriste se međunarodni ili njima

ekvivalentni standardi.

- 8.1. “Eksplozivi”, kako slijedi, i njihove smješe:
- 8.1.1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroxan ili 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazane-1-oksidi) (CAS 97096-78-1);
  - 8.1.2. BNCP (cis-bis (5-nitrotetrazolato) tetra amin-kobalt (III) perhlorat) (CAS 117412-28-9);
  - 8.1.3. CL-14 (diamino dinitrobenzofuroksan ili 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 117907-74-1);
  - 8.1.4. CL-20 (HNIW ili heksanitroheksaazaisovurcitan) (CAS 135285-90-4); klatrati od CL-20 (vidi takođe ML8.7(3) i .7(4) za njegove “prekursore”);
  - 8.1.5. CP (2-(5-cijanotetrazolato) penta amin-kobalt (III) perhlorat) (CAS 70247-32-4);
  - 8.1.6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetilen, FOX7) (CAS 145250-81-3);
  - 8.1.7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
  - 8.1.8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazin);
  - 8.1.9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oksidi, PZO) (CAS 194486-77-6);
  - 8.1.10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenil ili dipikramid) (CAS 17215-44-0);
  - 8.1.11. DNGU (DINGU ili dintroglukoluril) (CAS 55510-04-8);
  - 8.1.12. Furazani, kako slijedi:
    - a. DAAOF (diaminoazoksifurazan);
    - b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);
  - 8.1.13. HMX i derivati (vidi takođe NL8.g(5) za njegove “sirovine za izradu”), kako slijedi:
    - a. HMX(Ciklotetrametilenetranitramin,oktahidro-1,3,5,7-tetranitro 1,3,5,7-tetrazin,1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazaciklooktan,oktogen ili octogene) (CAS 2691-41-0);
    - b. difluoroaminated analozi HMX;
    - c. K-55 (2,4,6,8 - tetranitro- 2,4,6,8 - tetraazabiciklo [3,3,0] – octanone - 3, tetranitrosemiglikouril ili keto-bicyclic HMX) (CAS 130256-72-3);
  - 8.1.14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
  - 8.1.15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);
  - 8.1.16. Imidazoli, kako slijedi:
    - a. BNNII (oktahidro-2,5-bis(nitroimino) imidazo[4,5-d] imidazol);
    - b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
    - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);

- d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazol)-2,4-dinitroimidazol);
  - e. PTIA (1-picryl-2,4,5-trinitroimidazol);
- 8.1.17. NTNMH (1-(2-nitrotriazol)-2-dinitrometilen hidrazin);
- 8.1.18. NTO (ONTA ili 3-nitro-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);
- 8.1.19. Polinitrokubani sa više od četiri nitro grupe;
- 8.1.20. PYX (2,6-Bis(picrylamino)-3,5-dinitropiridin) (CAS 38082-89-2);
- 8.1.21. RDX i derivati, kako slijedi:
- a. RDX (ciklotrimetilenetrinitramin, ciklonit, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-cikloheksan, heksogen ili hexogene) (CAS 121-82-4);
  - b. Keto-RDX (K-6 ili 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon) (CAS 115029-35-1);
- 8.1.22. TAGN (triaminoguanidinenitrat) (CAS 4000-16-2);
- 8.1.23. TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (vidi takođe NL8.7.7.za njegove "sirovine za izradu");
- 8.1.24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoramino) oktahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocin);
- 8.1.25. Tetrazoli, kako slijedi:
- a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
  - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
- 8.1.26. Tetryl (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
- 8.1.27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS135877-16-6) (vidi takođe NL8.7.6 za njegove "sirovine za izradu");
- 8.1.28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetidin) (CAS 97645-24-4) (vidi takođe NL8.7.2 za njegove "prekursore");
- 8.1.29. TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
- 8.1.30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
- 8.1.31. Triazini, kako slijedi:
- a. DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
  - b. NNHT(2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3-5-triazin)(CAS 130400-13-4);
- 8.1.32. Triazoli, kako slijedi:
- a. 5-azido-2-nitrotriazol;
  - b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);
  - c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
  - d. BDNTA ([bis-dinitrotriazol]amin);
  - e. DBT (3,3''-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);

- f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
  - g. Ne koristi se od 2010;
  - h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
  - i. PDNT (1-picryl-3,5-dinitrotriazol);
  - j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
- 8.1.33. Eksplozivni koji nijesu navedeni pod ML8.1., i koji imaju jedno od sljedećih svojstava:
- a. brzinu detonacije koja prelazi 8700 m/s na maksimalnoj gustini, ili
  - b. pritisak detonacije koji prelazi 34 GPa (340 kbar);
- 8.1.34. Ne koristi se od 2013. godine;
- 8.1.35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
- 8.1.36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaisovurcitan)
- 8.1.37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5)
- 8.1.38. Tetrazini, kao što slijedi:
- a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetil-3,6-diaminotetrazin);
  - b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazin-1,4-diksid);
- 8.1.39. Energetski jonski materijali koji se tope na temperaturi između 343 K (70° C) i 373 K (100o C) i sa brzinom detonacije većom od 6,800 m/s ili pritiskom detonacije višim od 18 Gpa (180 kbar);
- 8.2. "Pogonska goriva", kako slijedi:
- 8.2.1. Bilo koje kruto "pogonsko gorivo" teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uslovima) većeg od:
- a. 240 sekundi za ne-metalizovano, ne-halogenizovano 'pogonsko gorivo';
  - b. 250 sekundi za ne-metalizovano, ne-halogenizovano 'pogonsko gorivo'; ili
  - c. 260 sekundi za metalizovano 'pogonsko gorivo';
- 8.2.2. Ne koristi se od 2013. godine
- 8.2.3. „Pogonska goriva” koja imaju vrijednost konstante snage veću od 1.200 kJ/kg;
- 8.2.4. „Pogonska goriva” koja mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38mm/s u standardnim uslovima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka u krafordovoj bombi) 6,89 MPa (68,9 bar) pritiska i 294 K (21 °C);
- 8.2.5. Elastomerom modifikovano izliveno dvobazno »pogonsko gorivo« (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5% na 233 K (-40 °C);
- 8.2.6. Bilo koje »pogonsko gorivo« koje sadrži supstance navedene u NL8.1.
- 8.2.7. „Pogonska goriva”, koja nijesu navedena na drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme Crne Gore, posebno namijenjena za vojnu upotrebu;

8.3. „Pirotehnika”, goriva i supstance u vezi s tim, kako slijedi, te njihove smješe:

- 8.3.1. Avionska goriva posebno formulisana za vojne svrhe;
- 8.3.2. Alan (aluminijski hidrid) (CAS 7784-21-6);
- 8.3.3. Karborani; dekaboran (CAS 17702-41-9); pentaborani (CAS 19624-22-7 i 18433-84-6) i njihovi derivati;
- 8.3.4. Hidrazin i derivati, kako slijedi (vidi takođe NL8.4.8 i 4.9.za oksidiranje hidrazinskih derivata):
  - a. Hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije 70% ili veće;
  - b. Monometil hidrazin (CAS 60-34-4);
  - c. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);
  - d. Nesimetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);

Napomena: NL8.3.4.a. ne primjenjuje se na „smješe“ hidrazina specijalno formulisane za kontrolu korozije.

- 8.3.5. Metalna goriva u obliku čestica bez obzira jesu li one sferične, atomizovane, sferoidalne, pločaste ili mljevane, proizvedene od materijala čistoće 99% ili više:
  - a. Metali i njihove smješe, kao što je navedeno:
    - 1. Berilijum (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 µm
    - 2. Gvozdeni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 µm ili manje proizveden redukcijom oksida gvoždja vodonikom;
  - b. Smješe koje sadrže bilo šta od slijedećeg:
    - 1. Cirkonijum (CAS 7440-67-7), magnezijum (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manjih od 60 µm;
    - 2. Bor (CAS 7440-42-8) ili borov karbid (CAS 12069-32-8) goriva čistoće 85% ili veće te veličine čestica manje od 60 µm;

Napomena 1 NL8.3.5. primenjuje se na eksplozive i goriva, bez obzira na to da li su metali ili legure enkapsulirani u aluminijum, magnezijum, cirkonijum ili berilijum.

Napomena 2 ML8.3.5.b. se primenjuje isključivo na metalna goriva u čestičnoj formi kada su pomiješani sa drugim materijama u smješu napravljenu u vojne svrhe, kao što su na primjer vodoplastični (slari) primarni eksplozivi (inicijatori raketnih goriva), čvrsta punjenja ili pirotehničke smješe.

Napomena 3 ML8.3.5.b.2. se ne primjenjuje na bor i bor-karbid (B4C) obogaćen borom-10 (20% ili više ukupnog sadržaja bora-10).

- 8.3.6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljovodonična goriva posebno formulisana za upotrebu u bacačima plamena ili zapaljivoj municiji, kao što su metalni stearati ili palmati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) i M1, M2 I M3 zgušnjivači;

- 8.3.7. Perhlorati, hlorati i hromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;
- 8.3.8. Sferični ili aluminijumski prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 μm ili manje i proizveden od materijala koji sadrži 99% ili više aluminijuma;
- 8.3.9. Titanijum subhidrid (TiHn) stoihiometrijskog ekvivalenta $n = 0,65-1,68$.
- 8.3.10. Tečna goriva velike gustine i energije koja nijesu navedena pod NL8.3.1, kako slijedi:
  - a. Mješovita goriva, koja sadrže i čvrsta i tečna goriva (npr. vodeni žele borona), gustine energije u odnosu na masu 40 MJ/kg ili veće;
  - b. Ostala goriva velike gustine energije i aditivi goriva (npr. kuban, ionski rastvori, JP-7, JP-10), gustine energije u odnosu na zapreminu 37,5 GJ po kubnom metru ili veće, prilikom merenja na 293 K (20°C) i atmosferskom pritisku od 101.325 kPa;

Napomena ML8.3.10.b. ne odnosi se na JP-4, JP-8, fosilna goriva ili biogoriva, ili goriva za motore odobrena za upotrebu u civilnom vazduhoplovstvu.

- 8.3.11. Pirotehnički i piroforni materijali, kako slijedi:
  - a. 'Pirotehnika' i piroforni materijali posebno formulisani da bi pojačali ili kontrolisali proizvodnju energije zračenja u bilo kojem dijelu spektruma infracrvenih zraka;
  - b. Mješavine magnezijuma, politetrafluoroetilen (PTFE) i viniliden difluorid-heksafluoropropilen kopolimera (npr. MTV);
- 8.3.12. Mješavine goriva, 'pirotehničke' smješe ili 'energetski materijali', koji nijesu navedeni pod NL8, a koji imaju sledeće karakteristike:
  - a) Koji sadrže više od 0,5% čestica sledećih elemenata:
    - 1. Aluminijum;
    - 2. Berilijum;
    - 3. Boron;
    - 4. Cirkonijum;
    - 5. Magnezijum; ili
    - 6. Titanijum;
  - b) Čestice navedene pod NL8.3.12.a. veličine manje od 200 nm u bilo kojem smjeru; i
  - c) Čestice navedene pod NL8.3.12.a. sa sadržajem metala 60% ili više;

8.4. Oksidatori, kako slijedi, te njihove smješe:

- 8.4.1. ADN (amonijum dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);
- 8.4.2. AP (amonijum perhlorat) (CAS 7790-98-9);
- 8.4.3. Smješe sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:

- a. Ostali halogeni;
- b. Kiseonik; ili
- c. Azot;

Napomena 1 NL 8.4.3. se ne odnosi na hlor trifluorid (CAS 7790-91-2).

Napomena 2 NL 8.4.3. se ne odnosi na azotni triflorid (CAS 7783-54-2) u gasovitom stanju.

- 8.4.4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetid) (CAS 78246-06-7);
- 8.4.5. HAN (hidroksilamonijum nitrat) (CAS 13465-08-2);
- 8.4.6. HAP (hidroksilamonijum perhlorat) (CAS 15588-62-2);
- 8.4.7. HNF (hidrazinijum nitroformat) (CAS 20773-28-8);
- 8.4.8. Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);
- 8.4.9. Hidrazin perhlorat (CAS 27978-54-7);
- 8.4.10. Tekući oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu crvenu zapaljivu azotnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Napomena NL 8.4.10. se ne odnosi na neinhibiranu zapaljivu azotnu kiselinu.

8.5. Veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kako slijedi:

- 8.5.1. AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7) (vidi takođe NL8.7.1. za njegove „sirovine za izradu”);
- 8.5.2. BAMO (bisazidometiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 17607-20-4) (vidi takođe NL8.7.1. za njegove „sirovine za izradu”);
- 8.5.3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);
- 8.5.4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);
- 8.5.5. BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (vidi takođe NL8.7.8. za njegove „sirovine za izradu”);
- 8.5.6. Energetski monomeri, plastifikatori i polimeri, posebno formulisani za vojnu upotrebu, koji sadrže:
  - a. azotne grupe,
  - b. azido grupe,
  - c. nitratne grupe,
  - d. nitrazne grupe, ili
  - e. difluoroamino grupe;
- 8.5.7. FAMAO (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegovi polimeri;
- 8.5.8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);
- 8.5.9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);

- 8.5.10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksaheptan-1,7-diol formal);
- 8.5.11. GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;
- 8.5.12. HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnošću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g i viskoziteta na 30 °C manjeg od 47 poise (CAS 69102-90-5);
- 8.5.13. Alkoholne funkcionalne grupe malih molekularnih težina (manjih od 10 000), i to:
  - a. poli(epihlorohidrin),
  - b. poli(epihlorohidrindiol)
- 8.5.14. NENAs (nitratoetilnitramin jedinjenja) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
- 8.5.15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilinitrat ili poli(nitratometiloksiran) (CAS 27814-48-8);
- 8.5.16. Poli-NIMMO (poli nitratometilmetiloksetan) ili poli-NMMO (poli[3-nitratometil-3-metiloksetan]) (CAS 84051-81-0);
- 8.5.17. Polinitroortokarbonati;
- 8.5.18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi adukt propana) (CAS 53159-39-0).
- 8.5.19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso-DAMTR);
- 8.5.20. PNO (Poli(3-nitrato oksetan));
- 8.6. Aditivi, kako slijedi:
  - 8.6.1. Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
  - 8.6.2. BHEGA (bis-(2-hidroksietil) glikolamid) (CAS 17409-41-5);
  - 8.6.3. BNO (butadienenitrileoksid) (CAS 9003-18-3);
  - 8.6.4. Derivati ferocena, kako slijedi:
    - a. Butacen (CAS 125856-62-4);
    - b. Katocen (2,2-bis-etilferrocenil propan) (CAS 37206-42-1);
    - c. Ferocenske karboksilne kiseline i esteri ferocenskih karboksilnih kiselina;
    - d. N-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
    - e. Ostali derivati polimer ferocena koji nisu navedeni pod NL8.6.4;
    - f. Etil ferocen (CAS 1273-89-8);
    - g. Propil ferocen;
    - h. Pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
    - i. Dciklopentil ferocen;

- j. Dicikloheksil ferocen;
  - k. Dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
  - l. Dipropil ferocen;
  - m. Dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
  - n. Diheksil ferocen (CAS 93894-59-8);
  - o. Acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1,1'diacetil ferocen (CAS 1273-94-5);
- 8.6.5. Olovni beta-resorcilat (CAS 20936-32-7);
- 8.6.6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
- 8.6.7. Olovno-bakreni helati beta-resorcilata ili salicilata (CAS 68411-07-4);
- 8.6.8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
- 8.6.9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
- 8.6.10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
- 8.6.11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksipropanoksi) propilamino fosfin oksid); i ostali MAPO derivati;
- 8.6.12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
- 8.6.13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
- 8.6.14. 3-Nitroaza-1,5-pentan diisocijanat (CAS 7406-61-9);
- 8.6.15. Agensi organo-metalnih spojeva, kako slijedi:
- a. Neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); takođe poznat kao titanijum IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0); ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
  - b. Titanijum IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[dioktil] pirofosfat ili KR 3538;
  - c. Titanijum IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(dioktil) fosfat;
- 8.6.16. Policijanodifluoroaminoetenoksid;
- 8.6.17. Vezivni agensi kako slijedi:
- a. 1,1R,1 S-trimesol-tris(2-etilaziridin) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
  - b. Polifunkcionalni aziridin amidi s izoftaličnom, trimesičnom, izocijanuričnom ili trimetiladipičnom strukturom i 2-metil ili 2-etil grupom na aziridin prstenu;

Napomena Stavka NL8.6.17.b. obuhvata:

a. 1,1H-izoftaloul-bis(2-metilaziridin) (HX-752) (CAS 7652-64-4);

b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-trijazin (HX-874) (CAS 18924-91-9);

c. 1,1'-trimetiladipoul-bis(2-etilaziridin) (HX-877) (CAS 71463-62-2).

8.6.18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);

8.6.19. Superfina oksid gvožđa (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250m²/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;

8.6.20. TEPAN (tetraetilenpentaamineakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilizovani poliamini i njihove soli;

8.6.21. TEPANOL (tetraetilenpentaamineakrilonitrileglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilizovani poliamini slični glicidolu i njihovim solima;

8.6.22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8).

8.6.23. TEPB (Tris (etoksifenil) bizmut) (CAS 90591-48-3);

8.7. "Prekursori", kako slijedi:

Pažnja Reference u NL8.7. se odnose na »Energetske materijale« koji podliježu kontroli, a koji se proizvode od ovih supstanci.

8.7.1. BCMO (bishlorometiloksetan) (CAS 142173-26-0) (vidi takođe NL8.5.1. i .5.2);

8.7.2. Dinitroazetidin-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidi takođe NL8.1.28.);

8.7.3. Derivati heksaazaisovurcitan, uključujući i HBIW heksabenzilheksaazaisovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidi takođe NL8.1.4.) i TAIW (tetraacetildibenzilheksaazaisovurcitan) (CAS 182763-60-6) (vidi takođe NL8.1.4.);

8.7.4. Ne koristi se od 2013. godine;

8.7.5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan)(CAS 41378-98-7) (vidi takođe NL8.1.13.);

8.7.6. 1,4,5,8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidi takođe NL8.1.27.);

8.7.7. 1,3,5-trihlorobenzen (CAS 108-70-3) (vidi takođe NL8.1.23.);

8.7.8. 1,2,4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (vidi takođe NL8.5.5.).

8.7.9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1,3,5,7-tetraaza-ciklooktan) (vidi takođe NL8.1.13.)

Napomena 1 NL8. se ne odnosi na sljedeće supstance osim ako su spojene ili pomješane s "energetskim materijalom" navedenim pod NL8. ili

metalima u prahu pod NL8.3.:

- a) *Amonijak pikrat (CAS 131-74-8);*
- b) *Crni barut;*
- c) *Heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);*
- d) *Difluoroamin (CAS 10405-27-3);*
- e) *Azotni skrob (CAS 9056-38-6);*
- f) *Kalijumov nitrat (CAS 7757-79-1);*
- g) *Tetranitronaftalen;*
- h) *Trinitroanisol;*
- i) *Trinitronaftalen;*
- j) *Trinitroksilen;*
- k) *N-pirolidinon; 1-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);*
- l) *Dioktilmaleat; (CAS 142-16-5);*
- m) *Etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);*
- n) *Trietilaluminij (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaluminij (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforični metalni alkili i arili litijuma, natrijuma, magnezijuma, cinka ili bora;*
- o) *Nitroceluloza (CAS 9004-70-0);*
- p) *Nitroglicerol (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerol) (NG) (CAS 55-63-0)*
- q) *2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);*
- r) *Etilendijamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);*
- s) *Pentaeritritoltetranitrat (PETN) (CAS 79-11-5);*
- t) *Olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stifnat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stifnat (CAS 12403-82-6), i primarni eksplozivni ili smješe za kapisliranje koje sadrže azide ili spojeve azida;*
- u) *Trietileneglikoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);*
- v) *2,4,6-trinitroresorcinol (stifnična kisjelina) (CAS 82-71-3);*
- w) *Dietildifenil urea (CAS 85-98-3); dimetildifenil urea (CAS 611-92-7); metiletildifenil urea [Centraliti];*
- x) *N,N-difenilurea (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);*
- y) *Metil-N,N-difenilurea (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);*
- z) *Etil-N,N-difenilurea (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4);*
- aa) *2-Nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);*
- bb) *4-Nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6);*
- cc) *2,2-dinitropropanol (CAS 918-52-5);*
- dd) *Nitrogvanidin (CAS 556-88-7) (vidi IC011.d na Listi roba dvostruke namjene).*

Napomena 2 NL8. ne odnosi se na amonijum perhlorat (NL8.- 8.4.2.) i NTO (NL8.-

8.1.18.), posebno oblikovane i formulisane za sredstva za ispuštanje gasa za civilnu upotrebu, i koji ispunjavaju sve sljedeće kriterijume:

- a. Posebno oblikovani i formulisani za civilnu upotrebu uređaja za proizvodnju gasa;
- b. Jedinjenja ili smješe, sa neaktivnim vezivima ili plastifikatorima, mase manje od 250g;
- c. Koji imaju maksimalni procenat amonijum-perhlorata 80% (NL8.4.2.) u masi aktivnog materijala;
- d. Koji imaju manje od ili do 4g NTO (NL8.1.18); i
- e. Koji imaju manje od ili do 1g katocena (NL8.6.4.b.).

N Borbena plovna sredstva (površinska ili podvodna), specijalna pomorska oprema, dodatni L pribor, komponente i druga površinska plovila, kako slijedi:

9

Pažnja Za opremu za vođenje i navigaciju vidi NL11.

9.1. Plovna sredstva i komponente, kao što slijedi:

9.1.1. Plovna sredstva (površinska ili podvodna) posebno izrađena ili modifikovana za vojnu upotrebu, bez obzira da li su trenutno na popravci ili su u funkciji i bez obzira da li posjeduju ili ne sisteme za ispaljivanje ubojnih sredstava ili oklop, kao i trup i djelovi takvih plovnih sredstava i njihove komponente, posebno izrađene za vojnu upotrebu;

9.1.2. Površinska plovna sredstva, koja nijesu određena u NL9.1.1. koja posjeduju bilo koji dio od navedenih, fiksiran ili ugrađen u plovno sredstvo:

- a) Automatsko oružje kalibra 12.7.mm ili većeg, određeno u NL1. ili oružje određeno u NL.2., NL4, NL12 ili NL19 ili “dodaci” ili postolja za takvo oružje;

Tehnička napomena

“Dodaci” se odnose na dodatke za oružje ili strukturalno pojačanje za potrebe instaliranja oružja.

b) Sistemi za kontrolu paljbe određeni u NL5.;

c) koji posjeduju sve od navedenog:

- 1) “Hemijsku, Bilošku, Radiološku i Nuklearnu zaštitu (HBRN); i
- 2) “Sistem za polivanje ili spiranje” dizajniran za potrebe dekontaminacije; ili

Tehnička napomena

1) “HBRN zaštita” je poseban unutrašnji prostor koji posjeduje karakteristike poput prekomjernog pritiska, izolacije ventilacionih sistema, ograničenih ventilacionih otvora sa HBRN filterima i ograničenim tačkama pristupa zaposlenih koje uključuju i vazdušne komore.

2) “Sistem polivanja ili spiranja” je sistem spreja sa morskom vodom koji

ima mogućnost istovremenog polivanja spoljne konstrukcije i palube plovnog sredstva.

- d) Aktivni sistemi zaštite od oružja određeni u NL4.b, NL5.c, NL11.a. i koji sadrže bilo šta od navedenog:
  - 1) "HBRN zaštitu";
  - 2) Trup i konstrukciju, posebno dizajniranu za smanjenje radarskog presjeka;
  - 3) Uređaji za smanjenje termičkog odraza (npr. sistem hlađenja izduvnog gasa), isključujući one posebno dizajnirane za povećanje sveukupne efikasnosti energetskog postrojenja ili za smanjenje uticaja na životnu sredinu; ili
  - 4) Sistem demagnetizacije dizajniran za smanjenje magnetnog odraza cijelog plovnog sredstva;
- 9.2. Motori i pogonski sistemi, kao što je navedeno, posebno dizajnirani za vojnu upotrebu i njihove komponente posebno dizajnirane za vojnu upotrebu:
  - 9.2.1. Dizel motori posebno namjenjeni za podmornice i koji posjeduju sve od navedenog:
    - a. Izlaznu snagu 1,12 MW (1 500 KS) ili više; i
    - b. Broj obrtaja 700 obr/min ili više.
  - 9.2.2. Električni motori posebno namijenjeni podmornicama i koji posjeduju sve od navedenog:
    - a. Snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);
    - b. Brzo kretanje unazad;
    - c. Vodeno hlađenje; i
    - d. Potpuno su zatvoreni;
  - 9.2.3. Ne-magnetni dizel motori koji posjeduju sve od navedenog:
    - a. snagu od 37,3 kW (50 KS) ili više ; i
    - b. Ne-magnetni sadržaj od preko 75% ukupne mase;
  - 9.2.4. Pogonski sistemi kojima nije potreban vazduh, posebno konstruisani za podmornice.

Tehnička napomena

"Pogon kojem nije potreban vazduh" (AIP) dopušta da podmornica krećući se pod vodom koristi svoj pogonski sistem bez atmosferskog kiseonika, duže nego što bi to omogućavale baterije. Iz razloga navedenog u NL9.2.4, AIP ne uključuje nuklearnu energiju.
- 9.3. Uređaji za podvodnu detekciju posebno namijenjeni za vojnu upotrebu i kontrole s tim u vezi i njihove komponente posebno dizajnirane za vojnu upotrebu;
- 9.4. Mreže za hvatanje podmornica i torpeda, posebno dizajnirane za vojnu upotrebu;
- 9.5. Nije u upotrebi od 2003.godine.

- 9.6. Sredstva za probijanje trupa i spojnice posebno dizajnirane za vojnu upotrebu, koje omogućavaju vezu s opremom van broda, i njihove komponente posebno dizajnirane za vojnu upotrebu;

Napomena NL9.6. obuhvata konektore za brodove, koji su jednoprovodni, višeprovodni, koaksijalni ili talasovodni, i sredstva za probijanje trupa, pri čemu oni ostaju vodonepropustni i zadržavaju tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; optičke konektore i optička sredstva za probijanje trupa posebno namijenjena za prenos »laserskog« zraaka bez obzira na dubinu. NL9.6. se ne odnosi na obične pogonske osovine niti na hidrodinamičnu regulacionu palicu sredstava za probijanje trupa.

- 9.7. Bešumni ležajevi koji posjeduju bilo šta od navedenog, njihove komponente i oprema koja sadrži ovakve ležajeve, posebno dizajnirane za vojnu upotrebu:
1. Gasna ili magnetna suspenzija;
  2. Aktivna kontrola prigušenja odraza; ili
  3. Kontrola prigušenja vibracije.

N “Vazduhoplovi”, “Vozila lakša od vazduha”, bespilotne letjelice, vazduhoplovni motori i L vazduhoplovna oprema, srodna oprema i komponente, posebno izrađene ili modifikovane 1 za vojnu upotrebu: 0

Pažnja Za opremu za navođenje i navigaciju vidi NL11.

- 10.1. Borbeni “vazduhoplovi” i “vozila lakša od vazduha”, i za njih posebno dizajnirane komponente;
- 10.2. Ne koristi se od 2011;
- 10.3. Bespilotne letjelice i oprema za njih, i za njih posebno namijenjene komponente:
- 10.3.1. Bespilotne letjelice na daljinsko upravljanje (RPV), autonomne letjelice koje je moguće programirati i bespilotna “vozila lakša od vazduha”;
  - 10.3.2. Lanseri, oprema za evakuaciju i zemaljska oprema;
  - 10.3.3. Pripadajuća oprema za komandovanje i kontrolu.
- 10.4. Vazduhoplovni i za njih posebno namijenjene komponente;
- 10.5. Oprema za dopunu goriva u letu, posebno dizajnirana ili modifikovana u sljedeće svrhe, i za nju posebno namijenjene komponente:
1. za “vazduhoplove”, navedene pod NL10.1. ili
  2. za bespilotne letjelice, navedene pod NL10.3.
- 10.6. „Zemaljska oprema” razvijena posebno za vazduhoplove koji podliježu kontroli po tački NL10.1. ili za vazduhoplovne motore navedene pod NL10.4;

Tehnička napomena

„Zemaljska oprema” obuhvata uređaje za dopunjavanje goriva pod pritiskom i opremu

namijenjenu za rad u objektima u restriktivnom području.

- 10.7. Oprema za spašavanje života posade, zaštitna oprema i drugi uređaji za prisilno napuštanje vazduhoplova u opasnosti, koji nisu navedeni pod NL10.1, namijenjeni za “vazduhoplov” spomenut pod NL10.1.

Napomena: NL10.7. ne kontroliše kacige za posadu koje ne sadrže ili nemaju montirne elemente ili spojnice za opremu navedenu u Zajedničkoj listi EU oružja i vojne opreme.

VAŽNA NAPOMENA: Kacige su takođe navedene pod NL13.3.

- 10.8. Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema, kako slijedi, i specijalno dizajnirane komponente za njih:

1. Padobrani koji nijesu navedeni na drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme Crne Gore;
2. Paraglajderi;
3. Oprema posebno namijenjena za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, specijalne kacige, sistemi za disanje, oprema za navigaciju).

- 10.9. Oprema za kontrolisano otvaranje i sistemi automatskog pilotiranja tokom izbacivanja tereta.

Napomena 1 *NL10.1. se ne odnosi na “vazduhoplove” ili “vozila lakša od vazduha” ili varijante “vazduhoplova” posebno namijenjene vojnoj upotrebi koji posjeduju sve od navedenog:*

- a. Nijesu borbene avioni;*
- b. Nijesu uređeni za vojnu upotrebu, niti opremljeni priborom ili dodacima koji su posebno izrađeni ili modifikovani za vojnu upotrebu; i*
- c. Sertifikovani za civilnu upotrebu od strane nadležnih civilnih vazduhoplovnih organa u državi članici ili državi koja je pristupila Wassenaarskom sporazumu.*

Napomena 2 *NL10.4. se ne odnosi na:*

- a. Vazduhoplovne motore izrađene ili modifikovane za vojnu upotrebu koji imaju odobrenje civilnih vazduhoplovnih organa u državi članici EU ili članici Wassenaarskog sporazuma da se koriste na »civilnom vazduhoplovu«, ili za njih posebno namijenjene komponente;*
- b. Klipne motoe i za njih posebno namijenjene komponente, izuzev one koji su specijalno dizajnirani za bespilotne letjelice.*

Napomena 3 *Prema NL10.1. i NL10.4. posebno namijenjene komponente i pripadajuća oprema za ne-vojne „vazduhoplove” ili avio-motore modifikovane za vojnu upotrebu, odnosi se samo na one vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koju je potrebno modifikovati za vojnu upotrebu.*

Napomena 4 *Prema NL10.1. vojna upotreba podrazumijeva: borbu, vojno izviđanje, napad, vojnu vježbu, logističku podršku, kao i prevoz i desant trupa ili vojne opreme.*

Napomena 5 *NL10.1. se ne odnosi na “vazduhoplove” koji:*

- a. Su proizvedeni prije 1946. godine;*

- b. Ne obuhvataju stavke navedene u Zajedničkoj listi EU, izuzev ako su one potrebne za ispunjavanje standarda bezbjednosti i kvaliteta u državi članici EU ili državi koja je pristupila Wassenaarskom sporazumu; i
- c. Ne sadrže oružje navedeno u Zajedničkoj listi EU, izuzev ako je neupotrebljivo i nemoguće ga je vratiti u upotrebu.

N Elektronska oprema, „svemirske letilice“ i njihove komponente koje se kontrolišu ni po L jednoj drugoj osnovi u Zajedničkoj listi EU oružja i vojne opreme, kako slijedi:

1
1

- 11.1. Elektronska oprema specijalno projektovana za vojnu upotrebu i za nju specijalno projektovane komponente;

Napomena NL11.1. obuhvata:

- a) Elektronsku opremu za protivmjere i protiv-protivmjere (npr. oprema namijenjena za ubacivanje spoljašnjih ili pogrešnih signala na radar ili prijemnike za radio komunikaciju ili drugačije ometanje prijema, rada ili efikasnosti protivničkih elektronskih prijemnika uključujući i njihovu opremu za protivmjere), kao i oprema za ometanje i protiv-ometanje;
- b) Djelove osjetljive na različite frekvencije;
- c) Elektronske sisteme ili opremu namijenjenu za nadzor i kontrolu elektromagnetnog spektra u vojno obavještajne ili bezbjedonosne svrhe ili za mjere protiv takvog nadzora i praćenja;
- d) Podvodne protivmjere uključujući akustično i magnetno ometanje i zavaravanje, opremu namijenjenu ubacivanju spoljnog ili pogrešnog signala na sonarne prijemnike;
- e) Opremu za bezbjednost obrade podataka, opremu za sigurnost podataka te opremu za sigurnost prenosa znakova koja koristi šifrovanje;
- f) Opremu za identifikaciju, autorizaciju i čuvanje ključa šifriranja, opremu za njegovo korišćenje, proizvodnju i distribuciju;
- g) Opremu za navođenje i navigaciju;
- h) Digitalnu radio opremu za prenos informacija;
- i) Digitalne demodulatore posebno konstruisane za nadzor signala.
- j) Automatizovani sistemi za komandovanje i kontrolu.

Pažnja Za “softver” koji se vezuje za vojni “softverski” definisan radio (SDR), vidi NL21.

- 11.2. Oprema za ometanje satelitskih sistema za globalnu navigaciju (GNSS) i za nju specijalno projektovane komponente;

- 11.3 “Svemirske letilice” posebno projektovane ili modifikovane za vojnu upotrebu, i komponente “svemirskih letilica” specijalno namijenjene za vojnu upotrebu.

N Oružani sistemi koji ispaljuju projekte velike brzine i velike kinetičke energije i

L pripadajuća oprema, kako slijedi, kao i za njih posebno namijenjene komponente:

**1
2**

- 12.1. Oružani sistemi koji su posebno konstruisani da dejstvom kinetičke energije projektila unište ili zaustave dejstvo cilja;
- 12.2. Posebno namijenjena sredstva za testiranje i evaluaciju i modeli za testiranje, uključujući dijagnostičke instrumente i ciljeve za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sistema.

Pažnja Za oružane sisteme koji koriste potkalibarsku municiju ili upotrebljavaju samo hemijsko gorivo za ispaljivanje projektila i pripadajuću municiju, vidi NL1 do NL4.

Napomena 1 NL12 odnosi se na slijedeće, ukoliko je posebno namijenjeno oružanim sistemima koji koriste kinetičku energiju:

- a) Sisteme lansirnih pogona sposobnih za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u vidu pojedinačne ili brze paljbe;*
- b) Stvaranje primarne snage, električni oklop, skladištenje energije, upravljanje toplotom, hlađenje, oprema za uključivanje ili rukovanje gorivom; i električne veze između dovoda struje, topovske i ostale funkcije električnog pokretanja kupole;*
- PAŽNJA Vidi takođe 3A001.e.2. iz Liste EU robe dvostruke namene – kondenzatori za skladištenje visoke energije.*
- c) Sisteme za određivanje položaja, praćenje, sistemi za upravljanje paljbom ili sistemi za provjeru štete;*
- d) Sisteme za samonavođenje, upravljanje ili preusmjeravanje projektila (bočno ubrzanje).*

Napomena 2 NL12 se odnosi na sisteme oružja koji koriste bilo koju od dolje navedenih pogonskih metoda:

- a) Elektromagnetnu;*
- b) Elektrotermalnu;*
- c) Plazma;*
- d) Laki gas; ili*
- e) Hemijsku (kad se koristi u kombinaciji s bilo kojim od gore navedenih).*

N Oklopna ili zaštitna oprema i konstrukcije i komponente, kako slijedi:

**L
1
3**

- 13.1. Oklopne ploče koje posjeduju sve od navedenog:
- 13.1.1. Proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama; ili
- 13.1.2. Pogodne za vojnu upotrebu;

Pažnja: Za zaštitne ploče vidi 13.4.2.

- 13.2. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili kombinacija posebno namijenjenih za pružanje balističke zaštite za vojne sisteme, i za to posebno namijenjene komponente;
- 13.3. Kacige proizvedene prema vojnim standardima ili specifikacijama, ili odgovarajućim nacionalnim standardima, i za to posebno namijenjene komponente, npr. kacige, unutrašnja oprema i ublaživači udara;
- 13.4. Zaštita za tijelo ili zaštitna odjeća i njihove komponente, kako slijedi:
  - 13.4.1. Meki pancir ili zaštitna odjeća proizvedena u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama, ili drugim sličnim standardima i za to posebno namijenjene komponente;

Napomena: Za potrebe NL13.4.1., vojni standardi ili specifikacije sadrže, kao minimum, specifikacije za zaštitu od rasprskavanja.
  - 13.4.2. Tvrde balističke ploče koje omogućavaju balističku zaštitu do nivoa III ili više od toga (NIJ 0101.06 juli 2008) ili ekvivalentna nacionalna oprema.

Napomena 1 NL13.2. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2 NL13.3. ne odnosi se na konvencionalne čelične kacige bez obzira jesu li modifikovane ili napravljene tako da mogu da prihvate ili budu opremljene bilo kojom vrstom pomoćnih djelova.

Napomena 3 NL13.3. ne odnosi se na, zaštitu za tijelo ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik koristi u svrhe zaštite sopstvenog života.

Napomena 4 Od kaciga posebno dizajniranih za osobe koje se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava koje su određene NL13 samo one koje su posebno dizajnirane za vojnu upotrebu.

Pažnja 1 Vidi takođe odrednicu 1A005 na Listi robe dvostruke namjene.

Pažnja 2 Za "vlaknaste ili filamentne materijale" koji se koriste u proizvodnji oklopa za telo i kaciga, vidi odrednicu 1C010 na Listi robe dvostruke namjene.

N Specijalizovana oprema za vojnu obuku ili simulaciju vojnih scenarija, simulatori posebno namijenjeni obuci za korišćenje bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja koje je određeno po NL1 ili NL2 i za to posebno namijenjene komponente i pribor.

4

Tehnička napomena

Termin »specijalizovana oprema za vojnu obuku« podrazumjeva vojne trenažera napada, trenažera leta, trenažera radarskih ciljeva, generatore radarskih ciljeva, naprave za obuku sa oružjem, trenažere protiv-podmorničkog ratovanja, simulatore leta (uključujući centrifuge za

obuku pilota/astronauta), trenažere radara, trenažere instrumenata leta, navigacijske trenažere, trenažere lansiranja projektila, opremu za ciljeve, teledirigovane vazdušne mete, trenažere naoružanja, trenažere bespilotnih letjelica, pokretne trenažere i opremu za obuku za kopnene vojne operacije.

Napomena 1 NL14 obuhvata generatore slike i interaktivne sisteme okoline za simulatore ukoliko su posebno namijenjeni ili modifikovani za vojnu upotrebu.

Napomena 2 NL14 se ne odnosi na opremu posebno namijenjenu za obučavanje za korišćenje lovačkog ili sportskog oružja.

N Oprema za formiranje slike ili za protivmjere, kako slijedi, posebno namijenjena za vojnu upotrebu i za to posebno namijenjene komponente i pribor:

**1
5**

- 15.1. Oprema za snimanje i obradu slike;
- 15.2. Kamere, oprema za fotografisanje i obradu filma;
- 15.3. Oprema za izoštravanje slike;
- 15.4. Oprema za prikaz infracrvene ili termičke slike;
- 15.5. Oprema za prikaz slike uz pomoć radara i senzora;
- 15.6. Oprema za protivmjere ili protiv-protivmjere za opremu koja podliježe kontroli po tačkama NL15.1. do NL15.5.

Napomena NL15.6. uključuje opremu namijenjenu ometanju rada ili efikasnosti vojnih sistema za prikaz slike ili svođenju njihovih sposobnosti na minimum.

Napomena 1 Po NL15 termin »posebno namijenjene komponente« obuhvata naprijed navedeno ako je ono posebno namijenjeno za vojne svrhe:

- a) Djelovi za pretvaranje infracrvene slike;
- b) Djelovi za izoštravanje slike (osim prve generacije);
- c) Mikrokanalne ploče;
- d) Lampe televizijske kamere sa malom količinom svjetlosti
- e) Raspored detektora (uključujući elektronsku međupovezanost ili sisteme očitavanja;
- f) Piroelektrični djelovi televizijskih kamera;
- g) Rashladni uređaji za sisteme za prikaz slike;
- h) Električne blende fotohromnog ili elektro-optičkog tipa koje imaju otvor manji od 100 μ s osim kada se radi o blendama koje su sastavni dio brzih kamera;
- i) Obrtači slike s optičkim vlaknima;
- j) Spojevi poluprovodnika i fotokatoda.

Napomena 2 NL15 se ne odnosi na »djelove za izoštravanje slike prve generacije« ili opremu koja je posebno namijenjena za ugrađivanje u »djelove za izoštravanje slike prve generacije«.

Pažnja Za klasifikaciju nišana za oružje čiji je sastavni deo »pojačivač slike prve generacije« vidi odrednice NL1, NL2 i NL5.1.

Pažnja Vidi takođe odrednice 6A002.a2 i 6A002.b na EU Listi robe dvostruke namjene.

N Otkivci, odlivci i ostali nedovršeni proizvodi posebno namijenjeni proizvodima koji L podliježu kontroli po NL1 do NL4, NL6, NL9, NL10, NL12 ili NL19.

1

6

Napomena NL16. primjenjuje se na nedovršene proizvode kada se mogu identifikovati po materijalnom sastavu, geometriji ili funkciji.

N Raznovrsna oprema, materijali i dokumentacija, kako slijedi, i za to posebno namijenjene L komponente:

1

7

17.1. Cjelovit pribor za ronjenje i podvodno plivanje, kako slijedi:

17.1.1. Pribor zatvorenog ili poluzatvorenog kruga (ponovno disanje) posebno namijenjen u vojne svrhe (tj. posebno konstruisan da bude otporan na magnet);

17.1.2. Posebno izrađene komponente za upotrebu u preradi pribora otvorenog kruga za vojnu upotrebu;

17.1.3. Artikli namijenjeni isključivo za vojne potrebe sa cjelovitim priborom za ronjenje i podvodno plivanje;

PAŽNJA Vidi takođe 8A002.q. iz Liste EU robe dvostruke namjene.

17.2. Građevinska oprema posebno namijenjena za vojne svrhe;

17.3. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje savijanja, posebno namijenjeni za vojne svrhe;

17.4. Terenska inženjerska oprema posebno namijenjena za upotrebu u borbenom području;

17.5. »Roboti«, kontrolori »roboti«, robotovi »završni elementi« koji imaju bilo koju od naprijed navedenih karakteristika:

17.5.1. Posebno su namijenjeni za vojne svrhe;

17.5.2. Sadrže sredstva za zaštitu hidrauličnih linija od napuklina prouzrokovanih balističkim fragmentima (npr. sadrže samoljepljive linije) i koriste hidraulične tečnosti tačke žarišta veće od 839 K (566 °C); ili

17.5.3. Posebno namijenjeni ili vrednovani za rad u okruženju elektro-magnetnog impulsa;

Tehnička napomena

Elektro-magnetni impuls se ne odnosi na nenamjerne smetnje koje su izazvane elektromagnetnom radijacijom okolne opreme (npr. mašinerija, uređaji ili elektronika)

ili osvjetljenja.

- 17.6. Biblioteke (parametarske tehničke baze podataka) posebno namijenjene u vojne svrhe sa opremom koja je određena prema Listi robe vojne namjene;
- 17.7. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, uključujući »nuklearne reaktore« posebno namijenjena u vojne svrhe i komponente za to, posebno izrađene ili modifikovane za vojnu upotrebu;
- 17.8. Oprema i materijal, presvučeni ili obrađeni za smanjivanje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno izrađeni za vojnu upotrebu, osim onih koji su određeni po drugim stavkama Liste robe vojne namjene;
- 17.9. Simulatori posebno izrađeni za vojne »nuklearne reaktore«;
- 17.10. Pokretne radionice posebno izrađene ili modifikovane za servisiranje vojne opreme;
- 17.11. Terenski generatori posebno izrađeni ili modifikovani za vojnu upotrebu;
- 17.12. Kontejneri, posebno izrađeni ili modifikovani za vojnu upotrebu;
- 17.13. Trajekti, osim onih koji se kontrolišu pod drugim stavkama Liste robe vojne namjene, mostovi i pontoni, posebno namijenjeni za vojne svrhe;
- 17.14. Test modeli posebno namijenjeni »razvoju« sredstava koji su određeni po NL4, NL6, NL9 ili NL10.
- 17.15. Oprema za zaštitu od lasera (npr. za zaštitu očiju ili zaštitu od senzora) posebno konstruisana za vojnu upotrebu.
- 17.16. “Gorive ćelije” koje nijesu navedene na drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme Crne Gore, specijalno dizajnirane ili “modifikovane” za vojnu upotrebu.

Tehničke napomene

1. *Za potrebe NL17, termin »biblioteka« (parametarske tehničke baze podataka« znači skup tehničkih informacija vojne prirode, pozivanjem na koje se može poboljšati izvedba vojne opreme ili sistema).*
2. *Za potrebe NL17, »modifikovan« znači bilo koju strukturalnu, električnu, mehaničku ili drugu promjenu koja ne-vojnomo sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne nekom drugom sredstvu koje je posebno izrađeno za vojne svrhe.*

N Oprema za izradu proizvoda i komponenti, kako slijedi:

L
1
8

- 18.1. Posebno izrađena ili modifikovana oprema za izradu proizvoda koja je određena prema Listi robe vojne namjene, kao i komponente posebno namijenjene za to;
- 18.2. Sredstva posebno namijenjena za testiranje okoline i oprema posebno namijenjena za to, za izdavanje potvrde, označavanje ili testiranje proizvoda koja je određena prema

Listi robe vojne namjene.

Tehnička napomena

Za potrebe NL18, termin »izrada« podrazumjeva kreiranje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru.

Napomena NL18.1. i NL18.2. obuhvataju sljedeću opremu:

- a) *Opremu za kontinualne nitratore;*
- b) *Pribor za centrifugalno testiranje ili oprema koja ima bilo koju od niže navedenih karakteristika:*
  1. *Pokreće je motor ili motori ukupne konjske snage veće od 298 kW (400 KS);*
  2. *Nosivost korisnog tereta od 113 kg ili više; ili*
  3. *Mogućnost centrifugalnog ubrzanja od 8 g ili više kod nosivosti od 91 kg ili više;*
- c) *Prese za dehidraciju;*
- d) *Ekstruderi posebno izrađeni ili modifikovani za izvlačenje vojnog eksploziva;*
- e) *Rezači za dimenzioniranje izvučenih eksplozivnih punjenja;*
- f) *Bubnjevi za miješanje materijala prečnika 1,85 m ili više i kapaciteta proizvodnje preko 227 kg;*
- g) *Kontinualni mikseri za čvrsta barutna punjenja;*
- h) *Fluidni mlinovi za mljevenje i usitnjavanje sastojaka vojnih eksploziva;*
- i) *Oprema za postizanje sferičnosti i uniformnosti veličine čestica u metalnim prahovima navedenim u NL8.3.8;*
- j) *Pretvarači konveksijske struje za preradu materijala navedenih u NL8.3.3.*

N Sistemi naoružanja usmjerene energije (DEW), s tim povezana oprema ili oprema za L protivmjere i test modeli, kako slijedi, i za njih posebno izrađene komponente:

**1
9**

- 19.1. *»Laserski« sistemi posebno namijenjeni uništenju ili izvršenju prekida zadatka prema cilju;*
- 19.2. *Sistemi snopa čestica koji su sposobni da unište ili izvrše prekid zadatka prema cilju;*
- 19.3. *Sistemi radio frekvencija (RF) velike snage koji su sposobni da unište ili izvrše prekid zadatka prema cilju;*
- 19.4. *Oprema posebno namijenjena pronalaženju i identifikaciji ili odbrani od sistema koja je određena po NL19.1. do NL19.3.;*
- 19.5. *Fizički test modeli, i oprema i komponente određeni po NL19.*
- 19.6. *„Laserski” sistemi koji su posebno konstruisani da proizvedu permanentno slepilo ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba nema zaštitne naočare ili nosi sredstva za korekciju vida.*

Napomena 1 *Sistemi naoružanja usmjerene energije DEW koji su određeni po NL19 obuhvataju sisteme čije mogućnosti proizlaze iz kontrolisane primjene*

slijedećeg:

- a) »Laseri« dovoljne snage da izvrše uništenje na način sličan konvencionalnoj municiji;
- b) Akceleratori čestica koji izbacuju nabijeni ili neutralni snop čestica destruktivne moći;
- c) Prenosnici snopa radio frekvencija visokoimpulsne snage ili visokoprosječne snage koji proizvode dovoljno snažna polja da onemoguće elektroniku na udaljenoj meti.

Napomena 2 NL19 uključuje naprijed navedeno ako je posebno namijenjeno za DEW sisteme:

- a) Stvaranje primarnog izvora energije, skladištenje energije, uključivanje, oprema za rashlađivanje napajanja ili za rukovanje gorivom;
- b) Sistemi za postizanje ili praćenje cilja;
- c) Sistemi koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili napuštanje zadatka;
- d) Oprema za rukovanje, širenje ili usmjeravanje snopa;
- e) Oprema sa mogućnošću brzog zaokreta snopa, za brze višestruke operacije prema cilju;
- f) Prilagodljivi optički i fazni konjugatori;
- g) Ubrizgivači energije za negativne vodonične jonske zrake;
- h) Komponente ubrzanja »kvalifikovane za svemir«;
- i) Oprema za kanalisanje negativnog jonskog snopa;
- j) Oprema za kontrolisanje i zaokretanje visokoenergetskog jonskog snopa;
- k) Folije »kvalifikovane za svemir« za neutralizaciju snopa negativnog izotopa vodonika.

N Kriogenička i »superprovodljiva« oprema, kako slijedi, i komponente i pribor posebno namijenjen za nju:

2
0

- 20.1. Oprema posebno konstruisana ili konfigurisana za instalaciju u vozilima za vojnu, kopnenu, morsku, vazdušnu ili svemirsku primjenu, s mogućnošću rada u pokretu, kao i proizvodnje ili održavanja temperature ispod 103 k (-170 °C);

Napomena NL20.1. obuhvata mobilne sisteme koji sadrže ili koriste pribor ili komponente izrađene od nemetalnih ili neelektričnih provodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnirani epoksi smolom.

- 20.2. »Superprovodljiva« električna oprema (rotirajuće mašine i transformatori) posebno izrađena ili konfigurisana za instaliranje u vozilu za vojne, kopnene, morske, vazdušne ili svemirske potrebe, s mogućnošću rada u pokretu.

Napomena Po NL20.2. se ne odnosi na hibridne homopolarne generatore direktne struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetnom polju proizvedenom od superprovodljivih spirala, pod uslovom da su te spirale jedina superprovodljiva

komponenta u generatoru.

N »Softver«, kako slijedi:

L
2
1

- 21.1. »Softver« posebno kreiran ili modifikovan za »razvoj«, »proizvodnju« ili »upotrebu« opreme ili materijala koji se kontrolišu prema Listi robe vojne namjene;
- 21.2. Posebni »softver«, drugačiji od onog koji je određen po NL 21.1, kako slijedi:
  - a) »Softver« posebno namjenjen za vojnu upotrebu i posebno dizajniran za modeliranje, simulaciju ili procjenu vojnih sistema naoružanja;
  - b) »Softver« posebno namjenjen za vojnu upotrebu i posebno dizajniran za modeliranje ili simuliranje scenarija vojnih operacija;
  - c) »Softver« za određivanje dejstva oružja za konvencionalno, nuklearno, hemijsko ili biološko ratovanje.
  - d) »Softver« posebno dizajniran za vojnu upotrebu i posebno dizajniran za komande, komunikacije, kontrolu i obavještajne operacije (C3I) ili aplikacije za komande, komunikacije, kontrolu, kompjutere i obavještajne operacije (C4I);
- 21.3. »Softver« koji nije određen po NL21.1..a ili b., posebno kreiran ili modifikovan za osposobljavanje opreme koja nije određena prema Zajedničkoj listi robe vojne namjene, a u cilju izvršenja vojnih funkcija opreme koja je određena prema Zajedničkoj listi robe vojne namjene Evropske unije.

N »Tehnologija«, kako slijedi:

L
2
2

- 22.1. "Tehnologija" koja nije navedena pod NL22.2. koja je "potrebna" za "razvoj", "izradu", funkcionisanje, instalaciju, održavanje (kontrolu), popravku, remont ili renoviranje stavki navedenih u Zajedničkoj listi EU robe vojne namene;
- 22.2. »Tehnologija« kako slijedi:
  - 22.2.1. »Tehnologija« »potrebna« za projektovanje sklopa komponenti i funkcionisanje, održavanje i popravku kompletnih proizvodnih postrojenja za stavke kontrolisane u Zajedničkoj vojnoj listi Evropske unije, čak i ako komponente proizvodnog postrojenja nisu određene;
  - 22.2.2. Tehnologija" „potrebna“ za „razvoj“ i „proizvodnju“ lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja;
  - 22.2.3. Ne koristi se od 2013.
PAŽNJA. Vidi NL 22.1. za 'tehnologiju' koja nija navedena pod NL22.2.4.
  - 22.2.4. Ne koristi se od 2013.
PAŽNJA. Vidi NL 22.1. za „tehnologiju“ koja je prethodno navedena u NL

22.2.4.

- 22.2.5. »Tehnologija« »potrebna« isključivo za inkorporiranje »biokatalizatora«, određenih pod NL7.8.1. u vojne noseće supstance ili vojne materijale.

Napomena 1 *“Tehnologija”, “potrebna” za “razvoj”, “izradu”, funkcionisanje, instalaciju, održavanje (kontrolu), popravku, remont ili renoviranje stavki navedenih u Zajedničkoj listi EU robe vojne namjene, podliježe kontroli čak i ako se odnosi na bilo koju stavku koja nije navedena u Zajedničkoj listi EU;*

Napomena 2 *NL22 ne odnosi se na slijedeću »tehnologiju«:*

- a) *»Tehnologiju« koja je minimalno potrebna za ugradnju, upotrebu, održavanje (provjeru) i popravku onih stavki koje nijesu kontrolisane ili čiji je izvoz odobren;*
- b) *»Tehnologiju« koja je prisutna »u javnom domenu«, osnovnim naučnim istraživanjima ili minimalnim informacijama potrebnim za primjenu patenata;*
- c) *»Tehnologiju« koja se koristi za magnetnu indukciju, za kontinuirani pogon civilnih transportnih uređaja.*

DEFINICIJE POJMOVA

Slijede definicije pojmova korištenih u ovoj Listi, po abecednom redu.

Napomena 1 *Definicije se primjenjuju u čitavoj Listi. Ove reference su savjetodavne, i nemaju uticaj na opštu primjenu definisanih pojmova u cjelokupnoj listi.*

Napomena 2 *Riječi i pojmovi koje sadrži ova Lista definicija dobijaju definisano značenje samo tamo gdje se nalaze u” duplim znacima navoda” (“...”).Definicije pojmova koje su date pod “pojedinačnim znacima navoda” date su u Tehničkoj napomeni koja se odnosi na relevantnu stavku. Na svim ostalim mjestima, riječi i pojmovi imaju svoje uobičajeno (rječničko) značenje, osim ako nije data lokalna definicija za pojedine oblasti kontrole.*

NL7 *„Prilagođeno upotrebi u ratu”*

Bilo koja modifikacija ili selekcija (kao što je promjena čistoće, trajnosti, virulentnosti, karakteristika diseminacije ili otpornosti na UV zračenje) napravljene sa ciljem povećanja efikasnosti u onesposobljavanju ljudi ili životinja, uništavanju opreme, usjeva ili okoline.

NL8 *„Aditivi”*

Supstance koje se koriste u eksplozivnim formulama za poboljšanje njihovih svojstava.

NL8, 10 i 14 *„Vazduhoplov”*

Vozilo s fiksnim krilima, rotirajućim krilima (helikopteri), zakretnim

rotorom (tilt-rotor) ili zakretnim krilom (tilt-wing) koje se kreće vazduhom.

NL11

„Automatizovani sistemi komandovanja i kontrole”

Elektronski sistemi, putem kojih se unose, obrađuju i prenose informacije koje su od suštinskog značaja za efektivan rad grupe, glavne formacije, taktičke formacije, jedinice, broda, pod-jedinice ili naoružanja koje se nalazi pod kontrolom. Ovo se postiže uz pomoć računara i druge specijalizovane tehničke opreme koja je dizajnirana da podrži funkcije vojne organizacije za komandovanje i kontrolu. Glavne funkcije automatizovanog sistema za komandovanje i kontrolu su: efikasno automatizovano sakupljanje, objedinjavanje, skladištenje i obrada podataka; prikazivanje situacije i okolnosti koje utiču na pripremu i izvođenje borbenih operacija; operativne i taktičke procjene u cilju raspoređivanja resursa u okviru jedinica vojnih snaga ili elemenata operativnih naređenja u vezi sa bitkom ili razvojem bitke u skladu sa misijom ili fazom operacije; priprema podataka za procjenu situacije i donošenje odluka u bilo kojoj fazi operacije ili bitke; kompjuterska simulacija operacija.

NL22

„Osnovna naučna istraživanja”

Eksperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o fundamentalnim principima pojava ili uočenim činjenicama, koja nisu direktno usmjerena ka nekom opštem ili posebnom cilju.

NL7, 22

„Biokatalizatori”

Enzimi za specifične hemijske ili biohemijske reakcije ili druge biološke smješe koje se spajaju sa CW agensima i ubrzavaju njihovo raspadanje.

Tehnička napomena

„Enzimi” označavaju »biokatalizatore« za specifične hemijske ili biohemijske reakcije.

NL7, 22

„Biopolimeri“

Biološki makromolekuli kako slijedi:

- a) Enzimi za specifične hemijske ili biohemijske reakcije;
- b) Antitijela, monoklonalna, poliklonalna ili anti-idiotipska;
- c) Specijalno napravljeni ili specijalno obrađeni receptori;

Tehnička napomena

1. „Anti-idiotipska antitijela” označavaju antitijela koja se vezuju za specifična antigenski vezna mjesta drugih antitijela;
2. „Monoklonalna antitijela” označavaju proteine koji se vezuju na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (klon) stanica;

3. „Poliklonalna antitijela” označavaju mješavinu proteina koji se vezuju na specifične antigene, a koje proizvodi više od jedne kulture (klona) stanica;
4. „Receptori” označavaju biološke makromolekularne strukture koje su sposobne da vezuju ligande, čije vezivanje utiče na fiziološke funkcije.

NL4, 10	„Civilni avion” „Vazduhoplovi”, navedeni po oznaci na listi objavljenih sertifikata o letenju od strane civilnih tijela, koji lete na komercijalnim domaćim ili međunarodnim trasama ili su namjenjeni za legitimne civilne, privatne ili poslovne svrhe.
NL21, 22	„Razvoj” Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektovanje i konstruisanje, istraživanja, analiza i koncepti dizajna, sklapanje i testiranje prototipa, pilot proizvodne sheme, konstrukcijski podaci, proces transformacije prototipa u serijski proizvod, određivanje konfiguracije, integracija, nacrti.
NL17	„Završni elementi” Hvataljke, aktivni alati ili bilo koji alati koji se pričvršćuju na kraj manipulisanе ruke „robota”. <u>Tehnička napomena</u> <i>Aktivne alatne jedinice” su uređaji za primjenu sile kretanja, obradivanje energije ili unošenje u neki predmet.</i>
NL8	„Energetski materijali” Supstance ili smješe koje hemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za njihovu namjenu. „Eksplozivi”, „pirotehnika” i „pogonsko gorivo” su pod klase energetskih materijala.
NL8, 18	„Eksplozivi” Čvrste, tečne i gasovite supstance ili smješe koje izazivaju detonaciju prilikom upotrebe u vidu primarnih, startnih ili glavnih punjenja u bojevim glavama, razornim punjenjima i drugim primjenama.
NL7	„Ekspresivni vektori” Nosoci (npr. plazmidi ili virusi) koji se koriste za ubacivanje genetskog materijala u stanicu domaćina.
NL13	„Vlaknasti ili filamentni materijali” Obuhvataju: a. Kontinuirana vlakna; b. Kontinuirano predivo;

- c. Trake, platna, prostirke;
- d. Rezana vlakna, sortirana vlakna i prekrivači od koherentnih vlakana;
- e. Vlati, monokristalne ili polikristalne, bilo koje dužine;
- f. Pulpa od aromatičnih poliamida.

- NL15 „Djelovi za izoštravanje slike prve generacije”
Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multi-alkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.
- NL17 „Goriva ćelija”
Elektrohemijski uređaj koji pretvara hemijsku energiju direktno u električnu energiju potrošnjom goriva iz spoljašnjeg izvora.
- NL22 „U javnom domenu”
Ovo je „tehnologija” ili „softver” koji su dostupni za javnu upotrebu bez ograničenja za njihovu dalju distribuciju.
Napomena. Ograničenja u pogledu autorskih prava ne mijenjaju svojstvo „tehnologije” ili „softvera” da se nalaze „u javnom domenu”.
- NL9, 19 „Laser”
Sklop komponenti koje proizvode prostorno i vremenski koherentno svjetlo pojačano stimulisanim emisijom zračenja.
- NL10 „Vozila lakša od vazduha”
Baloni i vazdušni brodovi koji se uzdižu uz pomoć toplog vazduha ili gasova lakših od vazduha kao što su helijum ili vodonik.
- NL17 „Nuklearni reactor”
Obuhvata djelove i komponente koji se nalaze u ili se priključuju direktno na reaktorsku posudu, opremu koja kontroliše nivo energije u jezgru, i komponente koje obično sadrže, dolaze u direktan kontakt sa primarnim rashladnim sredstvom reaktorskog jezgra ili ga nadziru.
- NL8 „Prekursori”
Specijalne hemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.
- NL18, 21, 22 „Proizvodnja”
Znači sve faze proizvodnje, kao što su: inženjering proizvoda, izrada, integracija, sklapanje, inspekcija, testiranje i kontrola kvaliteta.
- NL8 „Pogonsko gorivo”
Supstance ili smješe koje hemijskom reakcijom proizvode velike količine vrelih gasova kontrolisanom brzinom koja je potrebna za određeni mehanički rad.

NL4, 8

„Pirotehnika”

Smješe čvrstih ili tečnih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz snažnu hemijsku reakciju kontrolisanom brzinom u cilju dobijanja određene vremenske zadržke, ili proizvodnje određene količine topote, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforne materije su podgrupa pirotehničkih supstanci koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano pale u dodiru sa vazduhom.

NL22

„Potrebna”

Primjenjeno na „tehnologiju”, odnosi se samo na onaj dio „tehnologije” koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontrolisanog nivoa performansi, karakteristika ili funkcija. Ovu potrebnu „tehnologiju” mogu koristiti različiti proizvodi.

NL7

„Agensi za suzbijanje nemira”

Materije koje, u očekivanim uslovima upotrebe u svrhu suzbijanja nemira, velikom brzinom proizvode kod čovjeka iritaciju čula ili imaju efekat fizičkog onesposobljavanja koji nestaju ubrzo nakon prestanka izloženosti istima. (Suzavci spadaju u „agense za suzbijanje nemira”).

NL17

„Robot”

Mehanizam za manipulaciju, koji može djelovati na kontinuiranoj putanji ili od jedne tačke do druge, može koristiti senzore i koji ima sljedeće karakteristike:

- a. Multifunkcionalan je;
- b. Sposoban je pozicionirati ili orijentisati materijal, djelove, alate ili specijalne uređaje uz pomoć različitih pokreta u trodimenzionalnom prostoru;
- c. Sadrži, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, tri ili više servo uređaja koji mogu imati i motore za koračanje; i
- d. Posjeduje mogućnost „programiranja od stane korisnika” metodom učenja/ponavljanja ili korišćenjem elektronskog računara, koji može biti programirani logički kontrolor, odnosno bez mehaničke intervencije.

Napomena Gore navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje;

1. Manipulisani mehanizmi koji se kontrolišu samo ručno, odnosno daljinski od strane operatera;
2. Manipulisani mehanizmi sa utvrđenim redoslijedom, koji su automatizovani pokretni uređaji, koji rade prema mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih graničnika poput klinova ili zuba. Slijed pokreta i izbor putanje ili uglova ne može varirati i mijenjati se mehaničkim, elektronskim ili električnim putem;

3. *Mehanički kontrolisani manipulisani mehanizmi s promjenljivim slijedom koji su automatizovani pokretni uređaji, i koji rade prema mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih, ali prilagodljivih graničnika, kao što su klinovi i zubi. Slijed pokreta i izbor putanje ili uglova je promjenljiv u okviru određenog programiranog obrasca. Varijacije ili modifikacije programiranog obrasca (npr. promena klinova ili zamjena zuba) u jednoj ili više osi kretanja se postižu samo mehaničkim djelovanjem;*
4. *Manipulisani mehanizmi s promjenljivim slijedom bez servo uređaja, koji rade prema mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program se može mijenjati, ali sekvence se mijenjaju na osnovu binarnog signala koji šalje mehanički fiksiran električni binarni uređaj ili pomični graničnici;*
5. *Skladišne dizalice (kranovi) definisani kao Kartezijanski koordinatni manipulisani mehanizmi koji su proizvedeni kao sastavni deo vertikalnog sistema skladištenja na policama, i konstruisani su za dohvatač sadržaja na policama u svrhe skladištenja ili vraćanja na mjesto.*

NL21	„Softver” Skup jednog ili više „programa“ ili „mikro programa“ koji se nalaze na bilo kojem opipljivom (materijalnom) medijumu za zapisivanje.
NL11	„Svemirske letilice” Aktivni i pasivni sateliti i svemirske sonde
NL19	„Kvalifikovano za svemir” Proizvodi koji su projektovani, proizvedeni i ispitani uspješnim testiranjem za upotrebu na nadmorskim visinama preko 100 km iznad površine Zemlje. <i>Napomena: Kada se na osnovu testiranja utvrdi da je određena stavka „kvalifikovana za svemir“ to ne znači da su i ostali artikli iz iste proizvodne serije ili serije modela „kvalifikovani za svemir“, sve dok se i oni pojedinačno ne testiraju.</i>
NL20	„Superprovodljivost” Odnosi se na materijale (tj. metali, legure ili spojevi) koji mogu izgubiti cjelokupni električni otpor (tj. koji mogu postići beskonačnu električnu provodljivost i provoditi vrlo jake el. struje bez Džulovog zagrijavanja). „Kritična temperatura” (poznata i pod nazivom prelazna temperatura) određenog „superprovodljivog” materijala je temperatura na kojoj

materijal gubi otpor na uticaj direktne struje.

Tehnička napomena

„Superprovodljivo” stanje materijala je individualno i odlikuje se »kritičnom temperaturom«, kritičnim magnetskim poljem koje je funkcija temperature; ili kritičnom gustinom struje, koja je s druge strane u funkciji i magnetskog polja i temperature.

NL22

„Tehnologija“

Specifične informacije nužne za „razvoj“, „proizvodnju“ ili „upotrebu“ određenog proizvoda. Ove informacije imaju oblik tehničkih podataka ili tehničke pomoći.

Tehničke napomene

1. *„Tehnički podaci“ mogu biti u obliku tehničkih crteža, dijagrama, modela, formula, tablica, inženjerskih konstrukcija ili specifikacija, priručnika i instrukcija u pisanom obliku ili na drugim medijima ili uređajima kao što su diskovi, trake i RAM memorije.*
2. *„Tehnička pomoć“ može biti u obliku instrukcija, vještina, obuke, radnih znanja i konsultantskih usluga. „Tehnička pomoć“ može uključivati prenos „tehničkih podataka“.*

NL10

„Bespilotna letjelica” (UAV”)

Svaki „vazduhoplov” koji može da poleti i da održava kontrolisan let i navigaciju bez ljudskog prisustva.

NL21, 22

„Upotreba“

Korišćenje, instalacija/ugradnja (uključujući ugradnju na licu mjesta), održavanje (provjera), popravka, remont i obnavljanje.